

Obsah

Předmluva	15
1. Proč řízení informačních systémů?	19
1.1 Informační systém a jeho úloha v podniku	19
1.2 Chybné názory řídicích pracovníků na informace	20
1.3 Strategický význam IS pro budoucnost podniku	21
1.4 Rozvoj technických prostředků informační technologie	24
1.5 Poslání informačních systémů	25
2. Současné problémy IS	29
2.1 Nedostatek projekčních a programátorských kapacit	29
2.2 Maintenance boom	30
2.3 Specifické vlastnosti softwaru	31
2.4 Nedostatečná orientace IS na uživatele	33
2.5 Nedostatečná reakce na změny v prostředí podnikání	33
2.6 Chyby v IS a jejich nákladné odstraňování	36
3. Druhy informačních systémů	39
3.1 Informační pyramida	39
3.2 Transakční systémy	39
3.3 Přímé řízení procesů	41
3.4 Informační systémy pro řízení	41
3.5 Systémy pro podporu rozhodování	42
3.6 Automatizace podnikové administrativy	43
3.7 Útvarové systémy	44
3.8 Expertní systémy	45
3.9 IS pro vrcholové řízení	46
3.10 Strategické informační systémy	47
3.11 Metainformační systémy	48
3.11.1 Struktura METIS	49
3.11.2 Obsah METIS	51

4. Přístupy k řízení výstavby informačních systémů	53
4.1 Softwarové inženýrství	54
4.2 Informační inženýrství	55
4.3 Organizační inženýrství	56
4.4 Tradiční strukturovaný přístup životního cyklu	58
4.5 Prototypový přístup	62
4.6 Objektově orientované modelování	67
4.6.1 Charakteristiky objektů	67
4.6.2 Hlavní myšlenkové principy objektového modelování	68
4.6.3 Objektově orientovaná metodologie	69
5. Plánování informačních systémů	71
5.1 Důležitost plánování IS a přístupy k němu	71
5.1.1 Stadia růstu (Stage of Growth Approach)	74
5.1.2 Portofolio přístup	77
5.1.3 Přístup informační architektury	81
5.2 Business System Planning - BSP	83
5.2.1 Cíle a přístup metody BSP	83
5.2.2 Sestavení studijního týmu	85
5.2.3 Příprava a zahájení studie	86
5.2.4 Definování podnikových procesů	86
5.2.5 Definování podnikových dat	87
5.2.6 Definování informační architektury	89
5.2.7 Analýza dosavadní podpory podnikových činností IT	90
5.2.8 Projednání analýzy s vedoucími pracovníky podniku	93
5.2.9 Zpracování výsledků analýzy	94
5.2.10 Stanovení priorit v informační architektuře	95
5.2.11 Návrh řízení informačních zdrojů	96
5.2.12 Tvorba doporučení	98
5.2.13 Presentace výsledků	98
5.2.14 Návrh dalších opatření	98
5.3 Process Quality Management - PQM	98
5.3.1 Principy a postup metody PQM	98
5.3.2 Definování poslání podniku	101

5.3.3	Určení dominantních vlivů	103
5.3.4	Definování kritických faktorů úspěchu	106
5.3.5	Stanovení podnikových procesů	109
5.3.6	Přiřazení kritických faktorů úspěchu podnikovým procesům	110
5.3.7	Určení nejkritičtějších procesů a priorit IT	114
5.3.8	Portofolio analýza	114
5.3.9	Shrnutí několika zásadních pravidel metody PQM ...	116
6.	Ekonomika informačních systémů	119
6.1	Deset otázek řídicích pracovníků na efektivnost IS	119
6.2	Problematika efektivnosti IS obecně	120
6.3	Náklady na IT, jejich struktura a měření	121
6.3.1	Druhy nákladů na IT	123
6.3.2	Odhady pracnosti projektových prací	125
6.3.3	Skryté náklady na IT	128
6.3.4	Nositelé nákladů a postavení výpočetního střediska ..	128
6.4	Vyjádření efektů	131
6.4.1	Přímé ekonomické efekty	131
6.4.2	Nepřímé efekty	133
6.5	Komplexní hodnocení projektů IT	134
6.5.1	Hodnota návratnosti investic	134
6.5.2	Bodové hodnoty ostatních přínosů a rizik pro podnik .	135
6.5.3	Technologické vlastnosti aplikace	138
6.5.4	Výsledné bodové hodnocení	142
6.6	Kritérium užitečnosti a uspokojení (utility a satisfakce)	143
7.	Řízení datových zdrojů	145
7.1	Datové modely	145
7.2	Hierarchický datový model	148
7.3	Síťový datový model	149
7.4	Relační datový model	151
7.4.1	Klíče a integrita RDM	153
7.4.2	Normalizace RDM	156
7.4.3	Příklady normalizací RDM	157

7.5 Databázové systémy	165
7.5.1 Standardní databázové systémy řízení báze dat	165
7.5.2 Tříúrovňová architektura databáze	167
7.5.3 Postup při výstavbě databáze	168
7.6 Správa databáze	172
7.6.1 Administrátor databáze	172
7.6.2 Datový slovník a adresář	173
7.6.3 Práce se systémovým katalogem	174
7.6.4 Autorizace práce s databází a privilegia	175
7.7 Práce uživatelů s databází	175
7.7.1 Kategorie uživatelů databází	175
7.7.2 Structured Query Language - SQL	177
7.8 Distribuované databáze	184
7.8.1 Definice a kategorizace DDB	184
7.8.2 Výhody a nevýhody DDB	186
7.8.3 Způsob obsahové distribuce dat	188
7.8.4 Systém řízení distribuované databáze - SRBD	191
7.8.5 Způsob zajištění víceuživatelského přístupu k datům ..	193
7.9 Multimediální databáze	195
8. Strukturovaný návrh systému	199
8.1 Smysl a principy strukturovaného přístupu	199
8.1.1 Cíle strukturovaného přístupu	200
8.1.2 Principy strukturovaného přístupu	200
8.2 Techniky strukturovaného projektování	202
8.3 Diagramy toku dat (DFD) podle Gane a Sarson	204
8.3.1 Symboly a syntaxe diagramů toku dat	204
8.3.2 Ukázka funkční analýzy pomocí DFD	207
8.4 Jackson System Programming - JSP	211
8.4.1 Postup a symbolika JSP	211
8.4.2 Příklady použití JSP	214

9. Objektově orientovaná metodika vývoje informačních systémů	223
9.1 Metoda MERODE	223
9.2 Specifikační fáze	223
9.2.1 Návrh podnikového modelu	224
9.2.2 Návrh informačního modelu	232
9.2.3 Návrh funkčního modelu	235
9.3 Implementační fáze	246
10. Počítačem podporovaný vývoj informačních systémů (CASE)	249
10.1 Základní pojmy	249
10.2 Některé mylné představy o CASE	250
10.3 Funkce a vlastnosti CASE produktů	254
10.4 Hlediska pro hodnocení CASE systémů	255
10.4.1 Hledisko podpory metodologie	256
10.4.2 Hlediska uživatelských funkcí	256
10.4.3 Hlediska zaveditelnosti v podniku	257
10.4.4 Hlediska poprodejnňho servisu	258
10.4.5 Rozhodnutí o nákupu CASE systému	258
10.5 Charakteristiky nejrozšířenějších CASE systémů v ČSFR	259
10.5.1 System Development Workbench firmy Gemini Pandata	260
10.5.2 EXCELERATOR firmy Intersolv	263
10.5.3 CASE/4/0 firmy MicroTOOL	264
10.5.4 MAGIC firmy MSE	265
11. Hotové aplikační programové vybavení pro informační systémy	269
11.1 Vlastní výstavba IS versus nákup	269
11.2 Funkční programové vybavení	271
11.3 Aplikační programové vybavení	272
11.3.1 Systémy pro komplexní automatizaci systémů řízení	272
11.3.2 Systémy pro řízení výroby	274
11.3.3 Systémy pro finanční řízení podniku	276

11.3.4	Systémy pro automatizaci administrativních činností	278
11.3.5	Systémy pro bankovníctví	279
11.4	Úplné aplikační systémy	281
11.5	Externí informační databáze	282
12.	Zavádění, provoz a údržba informačních systémů	285
12.1	Strategie zavádění IS	285
12.2	Organizační a personální změny při zavádění IS	287
12.3	Provoz IS	289
12.3.1	Řízení výpočetního střediska	289
12.3.2	Výkon počítačového systému a jeho měření	290
12.3.3	Spolehlivost IT	293
12.3.4	Bezobslužné výpočetní středisko	295
12.4	Údržba IS	297
12.4.1	Důležitost údržby IS a její problémy	297
12.4.2	Reengineering IS	298
13.	Ochrana informačních systémů	301
13.1	Význam ochrany IS	301
13.2	Příčiny ohrožení IS	302
13.3	Ochranná opatření	303
13.3.1	Všeobecná ochranná opatření	304
13.3.2	Ochranná opatření na úrovni aplikací	305
13.4	Ochrana dat v databázích	307
13.4.1	Problematika víceuživatelského přístupu	307
13.4.2	Příčiny poruch databáze	310
13.4.3	Obnovení databáze	311
14.	Řízení lidských zdrojů v informační technologii	315
14.1	Člověk jako rozhodující prvek informačního systému	315
14.2	Nezbytnost systému výchovy pracovníků v IT	316
14.3	Vytváření nových kvalifikačních vzorů	317
14.4	Úloha Útvaru pro IS při řízení lidských zdrojů	319

14.5 Zlepšování vztahu člověk - počítač	320
14.5.1 Vytváření nového pracovního prostředí	320
14.5.2 Přiblížení počítače člověku	321
15. Úloha Útvary pro informační systém	
v podniku	325
15.1 Funkce a zařazení Útvary pro IS v podniku	325
15.2 Náměstek (ředitel) pro IS a jeho poslání	326
15.3 Vnitřní organizace Útvary pro IS	329
15.4 Centralizace versus decentralizace	330
15.5 Změny v kvalifikační struktuře pracovníků Útvary pro IS ..	332
15.6 End - user computing a informační centrum	335
15.7 Systémy klient - server a servisní střediska	337
16. Seznam literatury	339
17. Rejstřík	343